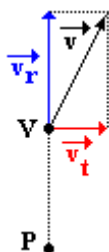

Radiální a tečná složka rychlosti

Obecnou [rychlost](#), kterou se pohybuje [vesmírné těleso](#) vůči ostatním tělesům (tedy hlavně vůči [Zemi](#), odkud většinou ostatní vesmírné objekty pozorujeme), není možné přímo měřit. Je možné ale tuto obecnou rychlost $\vec{v}$ (tj. rychlost, která má obecný směr) rozložit do dvou vzájemně [kolmých složek](#) (viz obr. 17):

1. [radiální složka rychlosti](#) $\vec{v}_r$ - složka rychlosti ve směru zorného paprsku, tj. ve směru pozorovatele P a daného vesmírného objektu V . Tuto složku je možné určovat na základě tzv. [Dopplerova jevu](#).
2. [tečná složka rychlosti](#) $\vec{v}_t$ - složka rychlosti, která je kolmá k zornému paprsku, a tedy je kolmá i k radiální složce $\vec{v}_r$. Velikost tečné složky rychlosti daného vesmírného tělesa je možné určit pomocí změřené polohy ve dvou různých časech, jejichž rozdíl je Δt (např. ve dvou dnech, ...), a úhlové [vzdálenosti](#) $\Delta\varphi$, kterou vesmírný objekt za danou dobu urazí. Nachází-li se daný objekt ve vzdálenosti r od pozorovatele, je možné velikost tečné složky rychlosti psát ve tvaru: $\vec{v}_t = r \frac{\Delta\varphi}{\Delta t}$.

Obr. 17

Pro výslednou rychlost je tedy možné psát $\vec{v} = \vec{v}_t + \vec{v}_r$ a pro její velikost $v = \sqrt{v_t^2 + v_r^2}$.